

Příspěvek je založen na dotazníkovém šetření mezi krajanů.

Každý, kdo z Česka do Daruvaru nebo do jiné vesnice s „českým“ obyvatelstvem přijede, je téměř vždy překvapen tím, že je zde možné domluvit se česky. Místní o sobě tvrdí, že jsou Češi. Jak je tomu na druhý pohled? Pro člověka z Čech je existence organizovaných krajanů překvapením. Je to zvědavost, která nutí krajanů poznat. „Jsem nesmírně hrdý na to, že daleko od domácího prostředí, od Prahy, Brna, Ostravy, žije tak velké množství Čechů, kteří si po desítky, dnes už stovky let v Chorvatsku udržují svůj jazyk a kulturu,“ řekl Karel Kühnl, Velvyslanec České republiky v Chorvatsku na dožínkách 2008.

Kultura

- Svaz Čechů, České besedy
- kulturní aktivity krajanů, školství, udržování tradic, jazyka, povědomí o své historii
- krajan – člověk, individuální volba/cit/soukromé vnímání identity/ethnicity – „to od srdce“

„Víme, kde je naše místo, žijeme v Republice Chorvatsko. Chorvatsko je naše vlast, naše domovina, ctíme ji, bráníme ji, vážíme si každého jejího koutku ale na svůj český původ nezapomínáme,“ zaznělo v projevu na valné hromadě České besedy Horní Daruvar, Kronika 1991-97.

Dotazníkové šetření – odpovídali členové České besedy Horní Daruvar (100 respondentů)

Hypotézy:

„to české“ je založené především na etnické kultuře a osobním nezájmu o politiku.

Otázka vztahující se k etnické identitě podle „pocitových“ kritérií důležitosti

„mít české předky“ (80 % respondentů),

„žít v české komunitě většinu svého života“ (61 %),

„umět mluvit česky“ (73 %),

„respektovat krajanské instituce“ (61 %)

„cítit se Čechem/Češkou“ (84 %).

Parlamentních voleb se zúčastnilo 84 % respondentů, kteří v 55 % případů volili menšinového poslance, celorepublikový počet byl 42,5 %

Česká kultura pro Vás v prostředí Daruvarska představuje především

„lokální folklor“ (43 %)

„lokální divadlo“ (29 %)

„lidové písně“ (29 %)

„akce Českých besed“ (24 %).

Politika

Deklarace příslušnosti krajanů

(občanů Chorvatska) je:

Kulturní deklarace – prezentace folklóru (např. Dožínky, krajanské akce ...)

Politická deklarace – oficiální přihlášení se k menšině (sčítání obyvatel/počet členů menšin)

1) Stát přispívá na činnost s ohledem na početnost krajanů (aktivity Svazu, školství, ...)

2) Stát určuje práva – nárok na poslance, menšinové rady, zastoupení v lokálních samosprávách.

Čím více bude „oficiálně“ Čechů (příslušníků české menšiny), tím větší bude podpora.

Tlak na krajanů, aby se oficiálně deklarovali jako národnostní menšina někdy koliduje se současným společenským trendem individualismu.

Demografické údaje o Čechách v Chorvatsku

Rok	Počet obyvatel české národnosti	Přírůstek, úbytek
1880	14.584	-----
1890	27.521	+ 88,7 %
1900	31.588	+ 14,8 %
1948	28.994	- 8,2 %
1953	29.967	+ 3,4 %
1971	19.001	- 36,6 %
1981	15.061	- 20,7 %
1991	13.086	- 13,1 %
2001	10.510	- 19,7 %

Zdroj: Svaz Čechů v Republice Chorvatsko, dokument z www.savezceha.hr/dokumenty

Závěr

Česká kultura je:

- projevem sdílených hodnot krajanů
- pocitovým vyjádřením identity (krajana/člověka)
- vymezením se vůči chorvatskému okolí
- nástrojem politiky identit

Cílem krajanů je udržovat a rozvíjet folklór. Otázkou do budoucnosti je zaujetí mladé generace (mých vrstevníků) – „to současné, moderní - 'in'“ je dostupné v chorvatštině. Je to české zajímavé?